

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ

до проекту розпорядження Антимонопольного комітету України «Про затвердження Порядку погодження Правил професійної етики у конкуренції»

I. Визначення проблеми

Правила професійної етики суб'єктів господарювання у відповідній сфері (галузі економіки) передбачають під собою загальні стандарти професійної етики, морально-етичні принципи та професійно-етичні правила поведінки, на основі яких суб'єкти господарювання мають здійснювати свою господарську (підприємницьку) діяльність.

Метою запровадження суб'єктами господарювання таких правил є:

- встановлення стандартів етики ведення суб'єктами господарювання галузевої господарської діяльності та обов'язку їх дотримання;
- утримання суб'єктів господарювання від будь-яких дій у конкуренції, що суперечать торговим та іншим чесним звичаям у господарській діяльності;
- забезпечення правдивого інформування про предмет, зміст та якість товарів та (або) послуг, що виробляються або надаються суб'єктами господарювання;
- сприяння у формуванні механізмів саморегуляції, що надасть змогу встановити між учасниками відповідного ринку господарювання основні принципи чесної конкуренції;
- запобігання порушення законодавства про захист економічної конкуренції та прав споживачів;
- зміцнення довіри до суб'єктів господарювання відповідної сфери з боку держави, суспільства (споживачів) та конкурентів;
- ведення діяльності з обов'язковим дотриманням принципів законності, добросовісності, відкритості та пріоритету прав споживачів.

Відповідно до статті 33 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» (далі – Закон) суб'єкти господарювання при сприянні Торгово-промислової палати України та інших заінтересованих організацій можуть розробляти правила професійної етики у конкуренції для відповідних сфер господарської діяльності, а також для певних галузей економіки. Правила професійної етики у конкуренції (далі – Правила) *погоджуються Антимонопольним комітетом України (далі – Комітет) в установленому ним порядку* та можуть використовуватись при укладанні договорів, розробці установчих та інших документів суб'єктів господарювання.

Так, із вищезазначеної норми випливає обов'язок визначення Комітетом процедури погодження Правил професійної етики у конкуренції для суб'єктів господарювання відповідної сфери діяльності та встановлення порядку її реалізації.

Наразі відповідний нормативний акт, спрямований на врегулювання процедури погодження Комітетом таких Правил, відсутній, що породжує правову невизначеність з цього питання.

Водночас, правила професійної етики є потужним засобом саморегуляції суб'єктів господарювання, покликаний сприяти дотриманню чесних звичаїв та принципів у конкуренції при провадженні господарської діяльності, впровадженню та розвитку норм і правил добросовісної поведінки на відповідному ринку. Відтак, впровадження порядку вимог до Правил та умов їх застосування, а також механізму погодження їх Комітетом позитивно впливатиме як на ефективність регулювання

діяльності та взаємодії суб'єктів господарювання у певній сфері, так і слугуватиме кращому функціонуванню ринкових механізмів економіки у цілому. Окрім цього, наявність та функціонування порядку погодження Правил сприятиме розвитку та удосконаленню законодавства про захист економічної конкуренції, у тому числі від недобросовісної конкуренції.

Незважаючи на наявну сьогодні законодавчу неврегульованість процедури погодження Правил Комітетом, це не виключає потреби суб'єктів господарювання у розробці та застосуванні таких Правил у своїй діяльності.

Так, у практиці розгляду та погодження Комітетом наявні звернення Асоціації «Союз оптовиків і виробників алкоголю та тютюну» щодо погодження Правил професійної етики у конкуренції на ринку алкогольних напоїв; Асоціації «Укркондпром» – щодо погодження Правил професійної етики у конкуренції у сфері господарської діяльності з виготовлення та реалізації кондитерських, харчоконцентратних виробів та кави в Україні (<http://www.amc.gov.ua/amku/doccatalog/document?id=135370&schema=main>);

Асоціації «ООРН України» – щодо погодження Правил професійної етики у конкуренції щодо чесності та прозорості роздрібного ринку пального в Україні (<http://www.amc.gov.ua/amku/doccatalog/document?id=130996&schema=main>);

Всеукраїнського об'єднання організацій роботодавців охоронної галузі «Федерація професіоналів безпеки» – щодо погодження правил професійної етики суб'єктів господарювання у сфері надання послуг з охорони власності та громадян (на момент звернення до складу об'єднання входило 48 суб'єктів господарювання охоронної галузі) – <http://www.amc.gov.ua/amku/doccatalog/document?id=143404&schema=main>.

Інформацію про основні групи (підгрупи), на які проблема справляє негативний вплив наведено в таблиці:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни		x
Держава	x	
Суб'єкти господарювання	x	
у тому числі суб'єкти малого підприємництва		x

Проблему не може бути розв'язано за допомогою ринкових механізмів, оскільки вони не застосовуються для встановлення вимог до Правил, умов їх застосування, а також порядку їх погодження Комітетом.

Проблему не може бути розв'язано за допомогою чинних регуляторних актів, оскільки жоден з них наразі не регламентує порядок погодження Правил професійної етики у конкуренції.

Враховуючи зазначене, для вирішення проблеми необхідно розробити відповідний нормативно-правовий акт, а саме, розпорядження Комітету «Про затвердження Порядку погодження Правил професійної етики у конкуренції» (далі – проект розпорядження).

Доцільність прийняття проекту розпорядження обґрунтовується законодавчою вимогою врегулювання процедури регламентації (погодження) Комітетом Правил професійної етики у конкуренції, необхідністю встановлення відповідного алгоритму погодження таких Правил та вимог до них, практичною доцільністю запровадження допоміжного, ефективного засобу саморегуляції суб'єктів господарювання при провадженні ними господарської діяльності у відповідній сфері (галузі економіки), а також з метою реалізації Середньострокового плану пріоритетних дій Уряду до 2020

року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 3 квітня 2017 року №275-р, в частині посилення політики розвитку конкуренції та Плану пріоритетних дій Уряду на 2019 рік, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2018 р. № 1106-р, в частині забезпечення захисту економічної конкуренції у підприємницькій діяльності.

II. Цілі державного регулювання

Метою прийняття проекту розпорядження є реалізація статті 33 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» в частині визначення вимог та встановлення порядку погодження Комітетом правил професійної етики у конкуренції.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

У процесі розробки проекту регуляторного акта встановлено, що єдиним способом досягнення визначеної цілі державного регулювання є прийняття проекту розпорядження, яким будуть визначені вимоги та регламентований порядок погодження Комітетом правил професійної етики у конкуренції.

Неприйняття запропонованого проекту акта та залишення існуючої на даний момент ситуації без змін є неприйнятною альтернативою, оскільки не сприятиме досягненню поставленої мети.

1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1	Відсутність регулювання
Альтернатива 2	Прийняття нового регуляторного акта

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави:

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	х	Відсутність регулювання спричинить негативний вплив на сферу інтересів держави у вигляді: - законодавчої неврегульованості процедури погодження Комітетом Правил професійної етики у конкуренції; - невиконання вимог, встановлених статтею 33 Закону; - позбавлення можливості запровадження допоміжного, ефективного засобу саморегуляції суб'єктів господарювання при

		провадженні ними господарської діяльності у відповідній сфері (галузі економіки).
Альтернатива 2	<p>Прийняття регуляторного акта позитивно вплине на сферу інтересів держави, оскільки дозволить:</p> <ul style="list-style-type: none"> -виконати вимоги, встановлені статтею 33 Закону; -законодавчо регламентувати процедуру погодження Комітетом Правил професійної етики у конкуренції; -встановити чіткий та зрозумілий для суб'єктів господарювання алгоритм погодження таких Правил та відповідних вимог до них; -запровадити допоміжний, ефективний засіб саморегуляції суб'єктів господарювання при провадженні ними господарської діяльності у відповідній сфері (галузі економіки). 	х

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання*:

Показник	Великі	Середні	Малі (разом з мікро)	Мікро (у числі малих)	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць ¹	399	14 937	322 920	278 102	338 256
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	0,1	4,4	95,5	х	100

*Враховуючи незначну кількість звернень суб'єктів господарювання, які були розглянуті та погоджені Комітетом до розробки проекту регуляторного акта, а також у зв'язку із неможливістю спрогнозувати кількість та інтенсивність надходження таких звернень після набрання чинності регуляторним актом, **розрахунок витрат, які можуть виникнути внаслідок дії акта здійснений з розрахунку на одного потенційного суб'єкта господарювання, що підпадатиме під дію державного регулювання.**

¹ Показники структурної статистики по суб'єктах господарювання з розподілом за їх розмірами (без урахування результатів діяльності банків, бюджетних установ, тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції за 2017 рік, за даними Державної служби статистики України: <http://www.ukrstat.gov.ua>).

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	х	<p>Відсутність нормативного акта, спрямованого на врегулювання процедури погодження Комітетом Правил професійної етики у конкуренції, породжує високий рівень правової невизначеності суб'єктів господарювання з цього питання.</p> <p>Проте, суб'єкти господарювання зобов'язані погоджувати розроблені правила професійної етики у конкуренції з Комітетом відповідно до ст. 33 Закону. Таким чином, у разі прийняття суб'єктами господарювання рішення про необхідність розробки Правил професійної етики у конкуренції для відповідної сфери господарювання (галузі економіки) та реалізації цього права вбачаються можливими витрати часові – на підготовку пакета документів для отримання погодження Комітету, а також деякі витрати на оборотні активи (канцелярські товари).</p>
Альтернатива 2	<p>Прийняття нового регуляторного акта:</p> <ul style="list-style-type: none"> - сприятиме забезпеченню повної правової визначеності суб'єктів господарювання в частині вимог до Правил та алгоритму погодження таких Правил Комітетом; - слугуватиме допоміжним, ефективним засобом саморегуляції суб'єктів господарювання при провадженні ними господарської діяльності у відповідній сфері (галузі 	<p>Суб'єкти господарювання не нестимуть матеріальних (фінансових) витрат на виконання вимог регуляторного акта.</p> <p>Водночас, у разі прийняття суб'єктами господарювання рішення про необхідність розробки Правил професійної етики у конкуренції для відповідної сфери господарювання (галузі економіки) та реалізації цього права вбачаються можливими</p>

	еконіміки).	витрати часові – на підготовку пакета документів для отримання погодження Комітету, а також деякі витрати на оборотні активи (канцелярські товари).
--	-------------	---

Витрати, які будуть виникати внаслідок дії регуляторного акта:

Сумарні витрати за альтернативами	Сума витрат, гривень
Альтернатива 1. Сумарні витрати для суб'єктів господарювання великого і середнього підприємства згідно з додатком 2 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта (рядок 11 таблиці «Витрати на одного потенційного суб'єкта господарювання, які виникають внаслідок дії регуляторного акта»)	10 850
Альтернатива 2. Сумарні витрати для суб'єктів господарювання великого і середнього підприємства згідно з додатком 2 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта (рядок 11 таблиці «Витрати на одного потенційного суб'єкта господарювання, які виникають внаслідок дії регуляторного акта»)	10 850

Альтернатива 1

Витрати на одного суб'єкта господарювання

№ з/п	Витрати	За перший рік	За п'ять років
6	Витрати на оборотні активи (матеріали, канцелярські товари тощо) для підготовки пакета документів на отримання погодження Комітету, гривень	350	x
8	Витрати на адміністративні процедури, пов'язані з виконанням регуляторного акта, гривень ²	10 500	x
9	РАЗОМ, гривень	10 850	x
10	Кількість суб'єктів господарювання, на яких буде поширено регулювання, одиниць	1	x
11	Сумарні витрати суб'єктів господарювання на виконання регулювання (вартість регулювання)	10 850	x

² Вартість витрат визначається порядком множення витрат, пов'язаних з отриманням інформації про регулювання (знайти текст, ознайомитись з вимогами регуляторного акта, застосувати – підготувати пакет документів на отримання погодження Комітету, становлять приблизно 240 робочих годин / 30 робочих днів) на фактичну вартість часу (заробітна плата) спеціаліста відповідної кваліфікації (юрист – середня зарплата 7000 грн на місяць, за даними <http://ua.trud.com/salary/2/5339.html>, що відповідає 43,75 гривням за годину).

(рядок 9 x рядок 10), гривень		
-------------------------------	--	--

Альтернатива 2
Витрати на одного суб'єкта господарювання

№ з/п	Витрати	За перший рік	За п'ять років
6	Витрати на оборотні активи (матеріали, канцелярські товари тощо) для підготовки пакета документів на отримання погодження Комітету, гривень	350	х
8	Витрати на адміністративні процедури, пов'язані з виконанням регуляторного акта, гривень ³	10 500	х
9	РАЗОМ, гривень	10 850	х
10	Кількість суб'єктів господарювання, на яких буде поширено регулювання, одиниць	1	х
11	Сумарні витрати суб'єктів господарювання на виконання регулювання (вартість регулювання) (рядок 9 x рядок 10), гривень	10 850	х

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1	1	Цілі прийняття регуляторного акта не можуть бути досягнуті (проблема продовжує існувати)
Альтернатива 2	4	Цілі прийняття регуляторного акта можуть бути досягнуті повною мірою (проблема більше існувати не буде)

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи в рейтингу

³ Вартість витрат визначається порядком множення витрат, пов'язаних з отриманням інформації про регулювання (знайти текст, ознайомитись з вимогами регуляторного акта, застосувати – підготувати пакет документів на отримання погодження Комітету, становлять приблизно 240 робочих годин / 30 робочих днів) на фактичну вартість часу (заробітна плата) спеціаліста відповідної кваліфікації (юрист – середня зарплата 7000 грн на місяць, за даними <http://ua.trud.com/salary/2/5339.html>, що відповідає 43,75 гривням за годину).

Альтернатива 1	х	Відсутність нормативного акта, спрямованого на врегулювання процедури погодження Комітетом Правил професійної етики у конкуренції, породжує високий рівень правової невизначеності суб'єктів господарювання з цього питання.	Альтернатива не забезпечує досягнення цілей державного регулювання. За відсутності вигод витрати залишаються актуальними.
Альтернатива 2	Прийняття нового регуляторного акта сприятиме забезпеченню повної правової визначеності суб'єктів господарювання в частині вимог до Правил та алгоритму погодження останніх Комітетом, а також слугуватиме допоміжним, ефективним засобом саморегуляції суб'єктів господарювання при провадженні ними господарської діяльності у відповідній сфері (галузі економіки).	х	Альтернатива повністю забезпечує досягнення цілей державного регулювання. Відсутність матеріальних (фінансових) витрат на виконання вимог регуляторного акта дозволяє досягти максимальної кількості вигод.

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Єдиним механізмом, який забезпечить розв'язання визначеної проблеми є затвердження розпорядженням Комітету Порядку погодження Правил професійної етики у конкуренції.

Прийняття проекту розпорядження дозволить:

- забезпечити виконання вимог статті 33 Закону;
- законодавчо регламентувати процедуру погодження Комітетом Правил професійної етики у конкуренції;

- запровадити єдину систему вимог до структури та змісту Правил професійної етики у конкуренції при розробці останніх відповідними суб'єктами господарювання;
- встановити чіткий та зрозумілий для суб'єктів господарювання алгоритм погодження таких Правил Комітетом;
- запровадити допоміжний, ефективний засіб саморегуляції суб'єктів господарювання при провадженні ними господарської діяльності у відповідній сфері (галузі економіки).

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні впроваджувати або виконувати ці вимоги

Впровадження положень проекту розпорядження Комітету забезпечить встановлення законодавчої регламентації порядку дій Комітету при погодженні Правил професійної етики у конкуренції, визначить алгоритм погодження таких Правил та відповідних вимог до них, що сприятиме виконанню вимог статті 33 Закону.

Враховуючи незначну кількість звернень суб'єктів господарювання, які були розглянуті та погоджені Комітетом до розробки проекту регуляторного акта, а також у зв'язку із неможливістю спрогнозувати кількість та інтенсивність надходження таких звернень після набрання чинності регуляторним актом, розрахунок витрат, які можуть виникнути внаслідок дії акта здійснювався з розрахунку на одного потенційного суб'єкта господарювання, що підпадатиме під дію державного регулювання, відтак Тест малого підприємництва (М-Тест) згідно з додатком 4 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного не розроблявся.

Розрахунок витрат на виконання вимог регуляторного акта для органів виконавчої влади чи органів місцевого самоврядування здійснений згідно з додатком 3 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта (Додаток 1 до Аналізу регуляторного впливу).

Будь-яких додаткових матеріальних (фінансових) ресурсів центральних органів виконавчої влади чи місцевого самоврядування реалізація проекту розпорядження Комітету не потребує.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Запропонований проект регуляторного акта розроблено на підставі статті 33 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», термін дії якої не обмежений.

Враховуючи зазначене, датою набрання чинності розробленого регуляторного акта пропонується встановити дату його опублікування, термін дії – безстроковий.

У разі внесення істотних змін до чинного законодавства в частині врегулювання процедури погодження правил професійної етики у конкуренції, до запропонованого регуляторного акта можуть бути внесені відповідні зміни або прийнято новий регуляторний акт.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Основні показники:

1. Кількість заяв суб'єктів господарювання щодо погодження Правил професійної етики у конкуренції суб'єктів господарювання відповідної сфери (галузі економіки).
2. Кількість погоджень Комітету Правил професійної етики у конкуренції суб'єктів господарювання відповідної сфери (галузі економіки).
3. Кількість відмов Комітету у погодженні Правил професійної етики у конкуренції суб'єктів господарювання відповідної сфери (галузі економіки).

Додаткові показники:

1. Розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних з дією акта.
2. Кількість суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб, на яких поширюватиметься дія акта.
3. Розмір коштів і час, що витрачатимуться суб'єктами господарювання та/або фізичними особами, пов'язаними з виконанням вимог акта.
4. Рівень поінформованості суб'єктів господарювання з основними положеннями регуляторного акта.

IX. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Відстеження результативності регуляторного акта здійснюватиметься порядком базового, повторного та періодичного відстеження показників результативності цього акта, визначених під час проведення аналізу впливу регуляторного акта.

З урахуванням того, що запропонована проектом регуляторного акта процедура державного регулювання є новою, базове відстеження результативності цього акта здійснюватиметься Комітетом через рік з дня набрання ним чинності.

Повторне відстеження результативності регуляторного акта буде здійснено через два роки з дня набрання чинності актом.

Періодичне відстеження здійснюватиметься у відповідності до вимог Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», раз на кожні три роки, починаючи з дня закінчення заходів з повторного відстеження результативності цього акта.

Метод проведення відстеження результативності – статистичний.

Відстеження результативності здійснюватиметься за допомогою статистичних даних Антимонопольного комітету України щодо застосування акта.

Голова Комітету

Ю. ТЕРЕНТЬЄВ

БЮДЖЕТНІ ВИТРАТИ

на адміністрування регулювання щодо одного суб'єкта підприємництва

Державний орган, для якого здійснюється розрахунок вартості адміністрування регулювання: Антимонопольний комітет України

Процедура регулювання суб'єктів малого підприємництва (розрахунок на одного типового суб'єкта господарювання малого підприємництва - за потреби окремо для суб'єктів малого та мікро-підприємств)	Планові витрати часу на процедуру	Вартість часу співробітника органу державної влади відповідної категорії (заробітна плата), гривень	Оцінка кількості процедур за рік, що припадають на одного суб'єкта	Оцінка кількості суб'єктів (великого і середнього підприємництва), що підпадають під дію процедури регулювання	Витрати на адміністрування регулювання ⁴ (за рік), гривень
1. Підготовка, затвердження та опрацювання одного окремого акта про порушення вимог регулювання	240 робочих годин (30 робочих днів)	10 000 (62,5 грн за годину)	1	1	15 000
Разом за рік	x	x	x	x	15 000
Сумарно за п'ять років	x	x	x	x	x

⁴ Вартість витрат, пов'язаних з адмініструванням процесу регулювання, визначається порядком множення витрат часу співробітників Комітету на перевірку пакета документів щодо погодження правил професійної етики (орієнтовно становить 240 робочих годин / 30 робочих днів) x кількість співробітників Комітету (як правило, 1 особа) x заробітну плату спеціаліста відповідної кваліфікації Комітету (головний спеціаліст – середня зарплата 10 000 грн на місяць, за даними Управління планування, бухгалтерського обліку та звітності Комітету, що відповідає 62,5 гривням за годину) x оціночну кількість процедур на рік (за основу взято 1 процедуру погодження стосовно 1 суб'єкта господарювання) x кількість суб'єктів, що підпадають під дію процедури (1 потенційний суб'єкт господарювання).